

Τέταρτη ώρα, ή από τη Γεωγραφία στην Ιστορία

(Όταν ο δάσκαλος γνωρίζει και λέει την αλήθεια)

«Πώς να κρυφτείς απ' τα παιδιά, έτσι κι αλλιώς τα ξέρουν όλα» έγραψε πριν σχεδόν 40 χρόνια ο Διονύσης Σαββόπουλος, κι από τότε αυτός ο στίχος έγινε σχεδόν εμβληματικός καθώς πέρασε σε άρθρα εφημερίδων και παιδαγωγών κάθε είδους. Όμως, αν είσαι δάσκαλος, ξέρεις καλά πως τα παιδιά δεν τα ξέρουν όλα και δεν θα μπορούσαν να τα ξέρουν όλα, απ' τη στιγμή που γίνονται δέκτες της κακίας, της ανοησίας, της αμορφωσιάς και του φόβου των μεγάλων – ή έστω της δυστυχίας τους.

Τι κάνεις λοιπόν όταν μια πιτσιρίκα της πέμπτης τάξης του δημοτικού σου λέει στο άσχετο, στο μάθημα της Γεωγραφίας, ότι για τα προβλήματα της χώρας μας φταίνε κυρίως οι ξένοι που μας παίρνουν τις δουλειές, κλέβουν, σκοτώνουν και βρωμίζουν τις πόλεις μας;

Αρχικά σκέφτεσαι να τη σκαπουλάρεις γιατί η ύλη πρέπει να βγει και το μάθημα πρέπει να γίνει. Δοκιμάζεις λοιπόν -αν και ξέρεις προκαταβολικά ότι δε θα τη γλιτώσεις με φτηνά κόλπα- να το ρίξεις στην πλάκα. Ρωτάς: «Ποιοι ξένοι; Μήπως οι τουρίστες που κολυμπούν στις παραλίες μας, πίνουν μπίρες και τρώνε σουβλάκια; Μήπως οι Βραζιλιάνοι και οι Αργεντινοί παιχταράδες που παίζουν στις ομάδες μας;». Όμως η μικρή δε μασάει και στο λέει καθαρά: «Όχι κύριε, όχι αυτοί. Οι Πακιστανοί, οι Αλβανοί και οι άλλοι».

Από τη Γεωγραφία, στην Ιστορία

Δεν μπορείς πια να κάνεις πίσω. Στην τάξη έχεις 5 Αλβανούς, μία Καμερουνέζα, μία Σλοβάκα, μία Ρουμάνα και έναν Σύρο. Η Γεωγραφία μπορεί να περιμένει! Πάμε ολοταχώς στην Ιστορία.

(Άλλωστε αυτό θα άρεσε και στους μόνιμα ερωτευμένους με τη διαθεματικότητα εγκεφάλους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, που καταβάλλουν εδώ και δεκαετίες προσπάθειες να αποβλακώσουν την ελληνική νεολαία...)

Λες λοιπόν στα παιδιά ότι τα προβλήματα μιας κοινωνίας δε διαμορφώνονται μέσα σε λίγα χρόνια, αλλά οι αιτίες τους πάνε πολύ πίσω στο χρόνο. Παρομοιάζεις τα ιστορικά γεγονότα με πέτρες που πέφτουν την επιφάνεια μιας ήρεμης λίμνης: όσο μεγαλύτερες είναι οι πέτρες, τόσο περισσότερο αργεί να σβήσει το κύμα που σηκώνουν. Κι επειδή στα παιδιά η θεωρία δεν λέει και πολλά πράγματα, κατασκευάζεις έναν φανταστικό άνθρωπο -που ο Κώστας από το δεύτερο θρανίο προλαβαίνει να τον βαφτίσει με το δικό του όνομα- τον βάζεις να γεννιέται το 1895 και να πεθαίνει το 1975 και τον παρακολουθείς στα 80 χρόνια της ζωής του, γράφοντας στον πίνακα το ακόλουθο κατεβατό και λέγοντας δύο λόγια για το κάθε γεγονός, για την κάθε πέτρα που έπεσε στη λίμνη της ελληνικής Ιστορίας, γι' αυτή τη βροχή από πέτρες.

1897: Ήττα της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο. Τεράστιες πολεμικές αποζημιώσεις που καλύπτονται με δάνεια τα οποία πληρώνουμε μέχρι το 1981.

1904 – 1908: «Μακεδονικός αγώνας», ένας υπόγειος πόλεμος.

1912 – 1913: Βαλκανικοί πόλεμοι

1917 -1918: Εμπλοκή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο

1919 – 1922: Μικρασιατική εκστρατεία και μικρασιατική καταστροφή. Πάνω από 1,5 εκ. πρόσφυγες, που -παρότι «Έλληνες ομοεθνείς»- γίνονται δεκτοί με εχθρότητα και αποκαλούνται «τουρκόσποροι».

1925 – 1926: Δικτατορία Πάγκαλου.

1936 – 1941: Δικτατορία Μεταξά.

1940 – 1941: Πόλεμος με την Ιταλία.

1941 – 1944: Γερμανική κατοχή. Τεράστιες απώλειες από μάχες, εκτελέσεις και πείνα. Πλήρης διάλυση της χώρας.

1944 – 1949: Περίοδος εμφυλίου πολέμου. Για 25 χρόνια μετά το τέλος του οι νικητές καταδιώκουν με κάθε τρόπο τους ηττημένους.

1950 – 1975: Περίοδος μετανάστευσης. Πάνω από 2 εκατ. Έλληνες στην καλύτερη ηλικία αναζητούν την τύχη τους στο εξωτερικό. Όπως οι Αλβανοί, οι Πακιστανοί και «οι άλλοι» που είναι σήμερα στην Ελλάδα.

1965 – 1967: Περίοδος πολιτικής αστάθειας.

1967 – 1974: Δικτατορία Παπαδόπουλου

1974: «Κυπριακή τραγωδία» (ελληνικό πραξικόπημα και τουρκική εισβολή στην Κύπρο).

Και το 1975, ο Κώστας πεθαίνει στα 80 του χρόνια χωρίς να δει άσπρη μέρα σε ολόκληρη τη ζωή του. Έζησε 7 πολέμους, 3 δικτατορίες, μια ζωή στη φτώχεια και είδε τα παιδιά του να φεύγουν μετανάστες. Και σίγουρα για όλα αυτά δεν έφταιγαν οι ξένοι. Τουλάχιστον αυτοί οι ξένοι, «οι Αλβανοί, οι Πακιστανοί και ‘‘οι άλλοι’’ που μας παίρνουν τις δουλειές, κλέβουν, σκοτώνουν και βρωμίζουν τις πόλεις μας».

Όταν επιτέλους τελειώσει αυτό το ταξίδι στο χρόνο ή στον κοιλάδα των δακρύων και στέκεις ακόμα αβέβαιος αν κατάλαβαν αυτό που ήθελες να τους πεις, νιώθεις την ανάγκη να συμπληρώσεις κάτι ακόμα. Να τους πεις ότι αν δεν υπήρχε αυτό που οι μεγάλοι λένε οικονομική κρίση, θα ήταν ίσως η πρώτη γενιά που παρά τα πολλά προβλήματα, μεγαλώνουν τουλάχιστον χωρίς πολέμους, δικτατορίες, πείνα και ξενιτειά. Όμως η κρίση υπάρχει και συνεχίζεται τόσα χρόνια τώρα και κανείς δεν ξέρει πού θα μας βγάλει, γι' αυτό δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στη ζωή τίποτα δεν χαρίζεται και όλα τα πετυχαίνουμε με αγώνες.

Το «θαύμα»...

Θα 'πρεπε βέβαια μετά από τόσα χρόνια στην τάξη να το περιμένεις ότι τα παιδιά δε θα σ' τη χαρίσουν αλλά θα σε στριμώξουν πάλι, αφού τα πράγματα έφτασαν εκεί. Η μικρή από τη Ρουμανία με το ελληνικό όνομα Ελένη θα σηκώσει το χέρι και θα ρωτήσει γιατί λοιπόν οι άνθρωποι σήμερα δεν αγωνίζονται αφού «τους κάνουν τόσα πολλά άσχημα πράγματα», κι εσύ για να ξεφύγεις από την αμηχανία και να κερδίσεις χρόνο για να βρεις μια κατάλληλη απάντηση, θα απευθύνεις το ερώτημα στην τάξη, χωρίς βέβαια να πιστεύεις πραγματικά ότι μπορεί να απαντηθεί. Όμως τότε θα συμβεί το θαύμα που θα σε κάνει να αναρωτηθείς μήπως πράγματι τα παιδιά τα ξέρουν όλα. Ο μικρούλης ο Θανασάκης που μοιάζει με δευτεράκι και που μέχρι τώρα είχε δείξει το ταλέντο του μόνο στο να παρατονίζει τις λέξεις και στο να κάνει τρίπλες στην αυλή, θα συνοψίσει με θαυμαστό τρόπο τη λενινιστική ρήση -ή τουλάχιστον τη μισή από αυτή- με δυο λόγια: «Οι άνθρωποι φοβούνται, κύριε. Για να αγωνιστούν, πρέπει να μην αντέχουν άλλο».

Γ.Π.